

Üniversite Öğrencilerinin Okul Yaşamının Niteliğine İlişkin Algılarının Cinsiyet ve Fakülte Değişkenlerine Göre İncelenmesi¹

Murat Özdemir

Çankırı Karatekin Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarını, cinsiyet ve fakülte değişkenlerine dayalı olarak incelemektir. Tarama modeline dayalı yürütülmüş olan araştırmanın çalışma grubunu Çankırı Karatekin Üniversitesinde öğrenim gören 308 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma verileri 'Fakülte Yaşamının Niteliği Ölçeği-FYNÖ' ile toplanmıştır. Araştırma kapsamında toplanan veriler, betimsel teknikler ve çok-değişkenli istatistik tekniklerinden biri olan MANOVA ile analiz edilmiştir. Araştırmada, katılımcıların okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının cinsiyete ve fakülteye göre anlamlı şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Araştırma bulguları, kız öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Fakülteler bazında yapılan karşılaştırmalı analizler ise Orman Fakültesi öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının, diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğunu ortaya çıkartmıştır.

Anahtar sözcükler: Okul yaşamının niteliği, cinsiyet, fakülte

¹ Araştırmanın veri toplama aşamasında desteklerini esirgemeyen Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü öğrencilerinden Fatma Karakaya, Sibel Türkmen ve Tuba Kızılkçı'ye teşekkürlerimi sunarım.

Atıf için/Please cite as:

Özdemir, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi [Educational Administration: Theory and Practice]*, 18(2), 225-242.

Examination of University Students' Perceptions on the Quality of School Life Based on Gender and Faculty

Introduction. The ultimate goal of the school as an organization is to improve students' knowledge, skills and behaviors through educational processes. But, it was claimed in the years of 1960s and 1970s that schools did not perform its duties well (Coleman, 1966; Friedenber, 1965; Illich, 1971; Kozol, 1967; Silberman, 1971). Fortunately, with the emergence of 'effective schools movement' in 1970s it was understood that schools might be effective in case they have some distinctive features (Bossert, Dwyer, Rowan, & Lee, 1982; Edmonds, 1979). Some scholars implied that quality of school life (QSL) was one of those features. QSL can be defined 'as a general sense of well-being resulting from students' involvement in school life and their engagement in the school environment' (Karatzias, Athanasiou, Power, & Swanson, 2001, p. 91). The studies which focused on the influences of QSL indicated that QSL is closely correlated with students' attitudes toward their academic courses (Sosniac & Ethington, 1988), satisfaction with their schools, commitment to their class works and attitudes toward their teachers (Epstein & McPartland, 1976a, 1976b). It is also possible to see several studies on the QSL in Turkish literature (e.g. Çokluk-Bökeoğlu & Yılmaz, 2007; Doğanay & Sarı, 2006; Sarı, Ötünç, & Erceylan, 2007; Yılmaz, 2005; Yılmaz & Çokluk-Bökeoğlu, 2006). However, in the processes of literature review it was seen that QSL had not been studied in newly established universities in Turkey. Therefore, this gap in the literature was the main reason of the present study. Çankırı Karatekin University which was founded in 2007 was selected for the research because it is a relatively young university.

Purpose. The general purpose of the present study is to reveal participants' perceptions on the quality of school life. In line with this general purpose, two research questions were posed; one is to detect the level of students' perceptions on their quality of school life; and the other is to compare the students' perceptions of the quality of school life according to their gender and faculty which they attend.

Method. 308 students from five different faculties and one high school in Çankırı Karatekin University participated in the study. The participants were selected randomly. Research data were collected through the 'Scale for Quality of Faculty Life-SQFL' which was originally developed by Epstein and McParland, (1976b) and adapted into Turkish culture by Yılmaz and Çokluk-Bökeoğlu (2006). Although SQFL was reported to be a valid and reliable scale, the reliability coefficients were re-calculated in the present study and seen that Cronbach Alpha values of the sub-scales of

SQFL were almost similar with the results of Yılmaz and Çokluk-Bökeoğlu's study (2006). Scales were distributed and collected with the help of three Sociology students in the Faculty of Art in Çankırı Karatekin University. Data were analyzed with descriptive techniques and multivariate statistical methods like multivariate analysis of variance (MANOVA). SPSS 18.0 were used in the processes of analyzing the data. The value of '0.001' was chosen as significance level.

Findings. Findings of the study showed that the students' perception of the quality of school life is moderate; meaning that it is neither low nor high. It is also seen that perceptions of the quality of school life of girls and boys differed significantly. The findings also indicated that girls are tending to perceive the school life much qualified than boys. Comparative analysis among faculties showed that participants from the Faculty of Forest tend to view their school life much qualified than the participants from the rest of the faculties.

Discussions, Conclusions, and Suggestions. The present study revealed that the participants perceive their school life as moderately qualified. This result is similar to the previous studies (e.g. Bilgiç & Sarı; 2010; Doğanay & Sarı, 2006; Sarı et al., 2007). Ainley (1991) insists that if the students' quality of school life is worse, they tend to exhibit some unwanted behaviors in the schools. Parallel with this argumentation, if the students' quality of school life is well, this means that their satisfaction, commitment and motivation levels towards their schools are also high (Goodenow & Gady, 1992; Keys & Fernandes, 1993). Based on the discussion above it can be assumed that the students of Çankırı Karatekin University are moderately satisfied, committed and motivated toward their faculties. But, this claim needs to be proven in further studies. As a result, based on the previous and the present study it is concluded that governments should support the newly established universities, because of the fact that shortage of classrooms, qualified teaching staff, library and facilities for the cultural, artistic and sportive activities might result in decreasing students' quality of school life, which in turn might influence their academic performance negatively. Hence it is suggested to governments to put a law in practice for accreditation in order to set up a new universities based on national and international standards.

Keywords: *Quality of school life, gender, faculty*

Modern toplumlarda insan yaşamının önemli bir bölümü okulda geçmektedir. Çağ nüfusunun okullaşma oranının giderek artıyor olması, bu savı destekler niteliktedir. Yine son yıllarda okulöncesi eğitim ve yükseköğretime yönelik toplumsal ilginin ve devlet desteğinin giderek artması, yetişen kuşakların, yaşam sürelerinin önemli bir bölümünü, örgün eğitim kurumlarında geçirmelerine yol açmaktadır. Örgün eğitimin gerçekleştiği okulların örgütsel amacı ise öğretim kademelerine göre farklılaşmakla birlikte, temel olarak, öğrencilerine istendik yönde davranış kazandırmaktır. Okulların, bu temel amacı başarabilmesi büyük oranda etkili olabilmelerine bağlıdır. Ne var ki, kamu okullarına yönelik devlet katkısının görece fazla olmasına karşın, öğrenci ürününün istendik yönde ve seviyede gerçekleşmediği, 1960'lı yıllardan itibaren pek çok yazar tarafından öne sürülmüştür (Coleman, 1966; Friedenber, 1965; Illich, 1971; Kozol, 1967; Silberman, 1971). Türk okullarında yürütülen bir çalışmada da, öğrencilerden beklenen istendik davranışların gerçekleşme düzeyinin görece düşük olduğu saptanmıştır (Çubukçu ve Girmen, 2006). Okulların öğrenciler üzerindeki etkisinin sınırlı olduğu görüşünün ortaya atılması, okulu bir meşruiyet krizine de sürüklemiş gözükmektedir. Ancak, daha sonraki süreçte 'etkili okul hareketi' olarak tanımlanan araştırma geleneği içerisinde yer alan araştırmacılar, en azından bazı ayırt edici yöne sahip okulların, öğrencilerin akademik başarıları ve davranışları üzerinde olumlu bir etki gösterdiği görüşünü savunmuşlardır (Bossert, Dwyer, Rowan ve Lee, 1982; Edmonds, 1979; Weber, 1971). Etkili okullar üzerine yürütülen yurt içi çalışmalarda da benzer şekilde etkili okulların ayırt edici bazı yönlerinin bulunduğu belirtilmiştir (Aksu, 1994; Balcı, 1993; Şişman, 1996).

Bu bağlamda, öğrencilerin akademik başarıları ve davranışları üzerinde etki gösteren etmenlerden birinin de, onların okul yaşamının niteliğine ilişkin algıları olduğu düşünülebilir. Okul yaşamının niteliği 'öğrencilerin okul yaşamına katılımı ve okul çevresi ile meşguliyetleri sürecinde ortaya çıkan bir iyi oluş hali' olarak tanımlanmaktadır (Karatzias, Athanasiou, Power ve Swanson, 2001, s. 91). Okul yaşamının niteliği kavramsallaştırmasının kökeninde daha genel bir kavram olan 'yaşam niteliği' bulunmaktadır. Yaşam niteliği, kişinin kendi fiziksel ve ruhsal sağlık durumuna ilişkin algısı şeklinde tanımlanmaktadır (Wong, Cronin, Griffith, Irvine ve Guyatt, 2001). Yaşam niteliği, kişinin, genel iyi oluş duygusuna, potansiyellerini geliştirebilme koşullarına ve olumlu sosyal katılım duygusuna sahip olmasını örten şemsiye bir kavramdır (Lunenber, 1988). Yaşam niteliği kavramına dayalı olarak kavramsallaştırılan okul yaşamının niteliği ise, öğrencilerin 'okul doyumları', 'sınıf içi çalışmalara bağlılıkları' ve 'öğretmenlere yönelik tutum' bileşenlerinden oluşmaktadır (Epstein ve McPartland, 1976a).

Okul yaşamının niteliğinin göstergeleri arasında yer alan ‘okul doyumunun’, öğrencilerin yaşam kaliteleri üzerinde de önemli bir etkiye sahip olduğu düşünülebilir. Bu nedenle okullar, öğrencilerin mutlu olabilecekleri ve doyum sağlayabilecekleri ortamlar olmak durumundadır. Okul doyumunu, temel olarak öğrencinin okulla ilgili faktörler ve eğitsel deneyimler sonucunda okul yaşamına katılımı ile sonuçlanan ve bu nedenle öğrencinin öznel iyi oluşunu destekleyen bir duygu durumudur (Karatzias vd., 2002). Öğrencilerin okul doyumlarının düşük düzeyde olması, okula devamsızlık, okul terkleri ya da okul içerisinde olumsuz sayılabilecek kimi davranışlar sergilemelerine yol açabilmektedir (Ainley, 1991). Okul doyumunu ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki yapısını sorunsallaştıran bir çalışmada, destekleyici bir okul toplumunun varlığının, öğrencilerin okuldan doyum almalarına katkı verdiği ifade edilmiştir (Baker, 1998). Bir başka çalışmada ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okul doyumlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (Verkuyten ve Thijs, 2002). Yine okul doyumunu yüksek öğrencilerin okula özgü değerleri daha çok benimsedikleri, okula bağlılıklarının yüksek olduğu (Goodenow ve Grady, 1992) ve öğrenmeye karşı daha yüksek bir güdülenme içerisinde oldukları belirlenmiştir (Keys ve Fernandes, 1993).

Okul yaşamının niteliğinin bir diğer göstergesi olan ‘sınıf içi çalışmalara bağlılık’ da çeşitli etmenlere bağlı olarak düşük ya da yüksek olabilmektedir. Örgütsel bağlamda bağlılık, örgüt üyelerinin, örgütün üyesi olmayı sürdürme istekleri, örgütsel etkinliklere aktif destek vermeleri ve örgütün sahip olduğu amaç ve değerleri benimseme düzeyleri olarak tanımlanmaktadır (Dubin, Champoux ve Porter, 1975; Salleh, Hassan ve Ai, 2008). Bu perspektiften ele alındığında öğrencilerin sınıf içi çalışmalara bağlılıkları, sınıfın bir üyesi olmayı sürdürme istekleri, sınıf içi çalışmalara aktif destek vermeleri ve sınıfın sahip olduğu değerleri ve amaçları benimseme düzeyleri olarak kavramsallaştırılabilir. Genel olarak araştırmalar, okula bağlılık düzeyi düşük öğrencilerin okula geç gelme eğiliminde olduklarını, devam sorunları yaşadıklarını, akademik başarılarının düşük olduğunu ve okulda problemlerle davranışlar sergilediklerini ortaya çıkartmıştır (Firestone, Rosenblum ve Web, 1987).

Öğrencilerin, öğretmenlere yönelik sahip oldukları tutumların da okul yaşamının niteliği hakkında önemli ipuçları verdiği öne sürülmektedir (Epstein ve McPartland, 1976b). Tutum kavramı genel olarak ‘insanlar, nesnelere ve olaylara ilişkin olumlu ya da olumsuz içerikli yargılar’ şeklinde tanımlanmaktadır (Robbins, 2003, s. 19). Tutum, belirli düşünce kalıplarını içeren bilişsel; bu düşünce kalıpları ile ilişkili olumlu ya da olumsuz içeriğe sahip duygusal ve bireyi belirli yönde harekete geçiren davranışsal boyutları

olan psikolojik bir yapıdır (Baron ve Byrne, 1987). Öğrencilerin öğretmenlerine yönelik sahip oldukları tutumları, öğrenme süreci üzerinde belirleyici bir etmen olarak değerlendirilmektedir (Miller, Thompson ve Frankiewicz, 1975). Öğretmen-öğrenci ilişkisi üzerine odaklanan bir çalışmada öğrencilerin dersleri sevip sevmemelerini etkileyen faktörlerden birinin, öğretmenlerin öğrencilerle kurmuş oldukları iletişim stili olduğu saptanmıştır (Lang, Wong ve Fraser, 2005). Bir başka çalışmada ise öğrencilerin öğretmenlerine yönelik olumlu tutum geliştirmelerinin, öğretmenlerin kendi alanlarındaki yeterliklerine ve öğrencilere yönelik arkadaşça davranmalarına bağlı olduğu belirlenmiştir (Ryan, Fleming ve Maina, 2003). Yapılan bir meta-analiz çalışmasında da öğrenci ve öğretmenler arasındaki olumlu ilişki biçiminin, akademik başarı ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Roorda, Koomen, Spilt ve Oort, 2011).

Görüldüğü üzere ‘okul yaşamının niteliği’ ile ilişkili faktörler, öğrencilerin okula karşı olumlu tutum geliştirmeleri bakımından belirleyici olabilmektedir. Bu saptama ile uyumlu olarak, öğrencilerin okul yaşamının niteliğine yönelik algılarının, yurtiçi ve yurtdışı alanyazında çeşitli yönleri ile ele alınıp irdelendiği görülmektedir. Örneğin yurt dışında gerçekleştirilmiş bir çalışmada; (i) öğrencilerin okuldan doyum sağlamalarının, okulun sosyal yapısına, (ii) sınıf içi etkinliklere bağlılıklarının, sınıf içi görev yapısına ve (iii) öğretmenlere karşı tutumların, sınıf içi otorite yapısına bağlı olduğu görülmüştür (Epstein ve McPartland, 1976a). Avustralya’da lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada ise başta olumlu öğretmen tutumu olmak üzere eğitim programları, akran tutumları, okul içi faaliyetler ve okul kurallarının, öğrencilerinin okul yaşamı kalitesini algılama biçimleri üzerinde etkili olduğu saptanmıştır (Batten ve Girling-Butcher, 1981). İskoçya ve Yunanistan’daki lise öğrencileri üzerine yürütülen bir çalışmada ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla okul yaşamının niteliğini daha olumlu gördükleri anlaşılmıştır (Karatzias vd., 2001). İtalyan üniversitelerinde gerçekleştirilmiş olan bir araştırmada ise öğrencilere sunulan hizmet kalitesinin, onların, okul doyumunu yaşamaları bakımından etkili olduğu saptanmıştır (Petruzzellis, D’Uggento ve Romanazzi, 2006). Norveç’te göçmen ve alt-sosyo ekonomik gruplardan gelen öğrencilerin, diğer gruplara oranla daha fazla okul doyumunu duygusu yaşadıkları rapor edilmiştir (Grodem, 2009).

Okul yaşamının niteliği üzerine yurtiçi araştırmaların da yapıldığını tespit etmek mümkündür. Örneğin Yılmaz (2005), devlet ve özel ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin okul yaşamının niteliğini algılama biçimlerine ilişkin yürüttüğü çalışmasında iki grup arasında bir fark olduğunu saptamıştır. Anılan araştırmaya göre özel ilköğretim okullarında

öğrenim gören öğrencilerin, okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının görece yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. Yine Yılmaz (2007) tarafından gerçekleştirilmiş olan bir başka çalışmada ilköğretim okulu öğrencilerinin, Okul Yaşamının Niteliği Ölçeği'nin (OYNÖ) 'öğretmen ilgisi boyutu', 'okuldan memnuniyet boyutu' ve 'öğrencinin öğretmen algısı boyutu' ile ilgili olumlu düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir. Lise öğrencileri üzerinde yürüttükleri çalışmalarında ise Sarı, Ötünç ve Erceylan (2007), okul yaşamı niteliğinin cinsiyete göre bir fark göstermediğini ve üst-sosyo-ekonomik gruptan gelen öğrencilerin okul yaşam kalitelerinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Doğanay ve Sarı (2006) öğrencilerin üniversite yaşam kalitesine ilişkin algılarını, demokratik yaşam kültürü çerçevesinde incelemiş ve öğrencilerin üniversite yaşam kalitelerinin orta ve alt düzeyde gerçekleştiğini saptamışlardır. Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz ise (2007), üniversite öğrencilerinin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin görüşlerini, çeşitli değişkenler bakımından incelemişler ve öğrencilerin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin görüşlerinin fakültele göre farklılaşmadığını ortaya çıkarmışlardır. Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2006), Epstein ve McParland (1976b) tarafından geliştirilmiş olan 'Okul Yaşamının Niteliği Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışmasını gerçekleştirmişlerdir. Bilgiç ve Sarı (2010) ilköğretim okulları öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerin okul yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi algıları arasında bir ilişki tespit etmişlerdir.

Görüldüğü üzere öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarını irdeleyen yurtdışı ve yurtiçi çalışmalar, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim gibi farklı öğretim kademelerinde gerçekleştirilmiştir. Ancak, alanyazın taramalarında öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının, görece yeni kurulmuş olan üniversitelerdeki görünümünün yeterli düzeyde inceleme konusu yapılmadığı anlaşılmıştır. Dolayısıyla yeni kurulmuş olan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin, okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının ne düzeyde olduğunun belirlenmesinin, alanda hissedilen bu boşluğun doldurulmasına katkı sunabileceği umulmaktadır. Yeni kurulmuş üniversitelerde, öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının arzu edilen düzeyin altında çıkması olası bir durumdur. Çünkü bu üniversitelerde barınma, ulaşım, öğretim üyesi eksikliği, derslik sorunları, kültürel, sportif ve sanatsal faaliyetlere ilişkin alt-yapı sorunları, kütüphane yokluğu ve benzeri yoksunlukların olması muhtemeldir. Sıralanan tüm bu yoksunluklar sarmalı içerisinde, yeni kurulmuş olan üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının saptanmasının, uygulamaya ve alanyazına katkı getirebileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede mevcut araştırma 2007 yılında kurulmuş olan Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde

gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın genel amacı ise Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin, okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarını cinsiyet ve fakülte değişkenlerine dayalı olarak analiz etmektir. Çankırı Karatekin Üniversitesine bağlı birimler 2012 yılı itibari ile henüz tek bir yerleşke içerisinde toplanmış değildir. Bu nedenle bazı fakülteler kent merkezinde yer alırken, bazıları kentin dışında kiralık binalarda eğitim-öğretime devam etmektedir. Bu nedenle farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin fakültelerinden memnun olma düzeylerinin de farklı olabileceği düşünülmektedir. Diğer yandan benzer nitelikteki araştırmalarda öğrencilerin okul algılarının (Özdemir, 2012) ve okula bağlılık düzeylerinin (Arastaman, 2006) cinsiyete göre farklılaştığı saptanmıştır. Bu nedenle öğrencilerin okuldan memnuniyet düzeylerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği de bu kapsamda merak edilen bir konudur. Bu doğrultuda şu sorulara yanıt aranmıştır; Çankırı Karatekin Üniversitesi öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algıları, (i) Fakülte Yaşamının Niteliği Ölçeği'nin (FYNÖ) "Fakülteden Memnuniyet", "Öğretim Elemanlarından Memnuniyet" ve "Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet" alt-boyutlarında nedir ve (ii) FYNÖ'nün alt-boyutlarına ilişkin ortalama puanları, cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre anlamlı fark göstermekte midir?

Yöntem

Üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarını inceleyen bu araştırma, tarama modeline dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan veriler nicel teknikler kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi'ne bağlı beş fakülte ve bir yüksekokulda öğrenim gören ve fakültelerden rastgele seçilen 308 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların 108'i erkek (%35.1), 200'ü kız (%64.9) öğrencidir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 91'i Edebiyat Fakültesi (EF) (%29.5), 61'i Fen Fakültesi (FF) (%19.8), 31'i Sağlık Yüksek Okulu (SYO) (%10.1), 65'i İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) (%21.1), 20'si Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF) (%6.5) ve 40'ı Orman Fakültesi'nde (OF) (%13.0) öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada sosyo-demografik değişkenleri belirleyebilmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan 'Kişisel Bilgi Formu'; katılımcıların okul yaşamının niteliğini ölçmek amacıyla ise 'Fakülte Yaşamının Niteliği Ölçeği-(FYNÖ)' kullanılmıştır. FYNÖ'nün orijinal formu Epstein ve McPartland (1976b) tarafından geliştirilmiştir. FYNÖ'nün Türk kültürüne uyarılma çalışması ise Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2006) tarafından yapılmıştır. FYNÖ, 'Fakülteden Memnuniyet (15 madde)', 'Öğretim Elemanlarından Memnuniyet (15 madde)' ve 'Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet (7 madde)' olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. FYNÖ, 'kesinlikle katılmıyorum (1)' ile 'kesinlikle katılıyorum (5)' arasında değer alan Likert tipi bir ölçektir. FYNÖ'nün 'Fakülteden Memnuniyet' alt boyutuna ait faktör yük değerleri .32 ile .63 arasında; 'Öğretim Elemanlarından Memnuniyet' alt boyutunda .40 ile .67 arasında; 'Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet' alt boyutunda ise .39 ile .71 arasında değer almıştır. FYNÖ'nün alt boyutlarına ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı ise 'Fakülteden Memnuniyet' alt boyutu için .75, 'Öğretim Elemanlarından Memnuniyet' alt boyutu için .83 ve 'Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet' alt boyutu için .67 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tümü için yapılan hesaplamalarda ise Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı .87 olarak belirlenmiştir. Mevcut araştırmada da FYNÖ'nün alt boyutlarına ilişkin Cronbach's Alpha katsayıları tekrar hesaplanmış ve sırasıyla .73, .76 ve .68'lik değerler elde edilmiştir. Ölçeğin tümü için yapılan analizlerde ise Cronbach's Alpha katsayısının .88 olduğu görülmüştür. Dolayısıyla FYNÖ'nün bu çalışma kapsamında kullanılmaya elverişli ve güvenilir bir ölçek olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Veri toplama aşamasında veri işlemeye elverişli olarak geri dönen 308 ölçek üzerinde veri analizi yapılmıştır. Araştırmanın birinci sorusuna yanıt aramak amacıyla FYNÖ'nün alt boyutlarına ilişkin katılımcı puanlarının aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış; böylece alt boyutlara ilişkin katılımcı görüşlerinin hangi düzeyde olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın ikinci sorusuna yanıt aramak amacıyla ise çok-değişkenli varyans analizi (MANOVA) uygulanmıştır. MANOVA'nın sayıltularından varyans-kovaryans matrislerinin homojenliğini incelemek amacıyla yapılan *Box'in M* testinde bağımlı değişkenler arasındaki varyans ve kovaryansların, faktörlerin her düzeyi için aynı olduğu belirlenmiştir ($F[1.143]=131.483; p = 0,155$). Araştırmada cinsiyet ve fakülte bağımsız değişkenlerinin birden fazla bağımlı değişken üzerindeki etkisini incelemek

amacıyla çoklu varyans analizi (MANOVA) uygulanmıştır. Bulgular doğrultusunda, birimler arasındaki farkların hangi gruplar arasında olduğunu belirleyebilmek amacıyla ANOVA testi yapılmış; bağımsız değişkenlerden düzeyi üçten fazla olan ‘fakülte’ değişkeni için, bir *post hoc* testi olan Scheffe testi uygulanmış, ancak iki düzeyden oluşan (kız-erkek) cinsiyet değişkeni için grup ortalamalarına bakılarak yorum yapılmıştır. Sonuçların yorumlanmasında $p < .001$ anlamlılık düzeyi kabul edilmiştir. Toplanan veriler SPSS 18.0 programında analiz edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın birinci sorusuna yanıt bulabilmek amacıyla, katılımcıların FYNÖ'nün alt boyutlarından almış oldukları puan ortalamaları, cinsiyet ve fakülte değişkenlerine dayalı olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Fakülte Yaşamının Niteliği Ölçeğinin Alt-Boyutlarına Göre Katılımcıların Cinsiyet ve Fakülte Puan Ortalamaları ve Standart Sapma Değerleri

Bağımsız Değişkenler		Fakülteden Memnuniyet		Öğretim Elemanlarından Memnuniyet		Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet	
Cinsiyet	Fakülte	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S
Erkek	Edebiyat	2.76	0.59	3.66	0.84	3.11	1.11
	Fen	2.78	0.51	3.01	0.67	3.30	0.54
	İİBB	2.51	0.43	2.89	0.65	2.51	0.62
	Orman	3.41	0.61	3.78	0.57	3.50	0.86
	Güzel Sanatlar	2.97	0.65	3.93	0.61	3.28	0.51
	Sağlık Y.O	2.65	0.74	2.48	0.55	2.83	0.53
	TOPLAM	2.85	0.64	3.25	0.77	3.05	0.83
Kadın	Edebiyat	2.98	0.54	3.95	0.69	3.30	0.74
	Fen	2.86	0.57	3.45	0.62	3.21	0.72
	İİBF	2.80	0.48	3.60	0.57	2.85	0.68
	Orman	3.58	0.56	4.22	0.58	3.72	0.66
	Güzel Sanatlar	2.69	0.50	3.51	0.38	3.15	0.52
	Sağlık Y.O.	2.92	0.33	3.18	0.42	3.07	0.60
	TOPLAM	2.93	0.55	3.69	0.69	3.20	0.72

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan erkek öğrencilerin FYNÖ’nün ‘Fakülteden Memnuniyet’ alt boyutu puan ortalaması 2.85, kız öğrencilerin ise 2.93’tür. Buna göre erkek ve kız öğrenciler öğrenim gördükleri fakülteden ‘orta düzeyde’ memnundur. FYNÖ’nün ‘Öğretim Elemanlarından Memnuniyet’ alt boyutunda ise erkek katılımcıların 3.25, kız katılımcıların ise 3.69 düzeyinde bir ortalama puan aldıkları görülmektedir. Bu bulgu, erkek öğrencilerin öğretim elemanlarından ‘orta düzeyde’, kız öğrencilerin ise ‘yüksek düzeyde’ memnun olduklarına işaret etmektedir. Son olarak ‘Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet’ alt boyutunda erkek katılımcıların ortalama puanları 3.05, kız katılımcı puanları ise 3.20 düzeyinde saptanmıştır. Buna göre her iki grubun da, fakültelerindeki sınıf ortamı ve öğrenci ilişkilerinden ‘orta düzeyde’ memnun oldukları anlaşılmaktadır.

FYNÖ’nün alt boyutlarına ilişkin katılımcıların puan ortalamaları arasındaki farkların anlamlılığı (2X3) MANOVA ile sınanmıştır. Katılımcıların cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri fakültelere göre FYNÖ’nün üç alt boyutuna ilişkin puanlarının çok yönlü varyans analizi (MANOVA) sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Cinsiyet ve Fakülte Değişkenlerine Göre Katılımcıların FYNÖ’nün Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Çok Yönlü Varyans Analizi (MANOVA) Sonuçları

Etki	λ	F	Denence (sd)	Hata (sd)	p
Kesişim	0.083	1055.31	3.00	287.00	.000
Cinsiyet	0.931	7.11	3.00	287.00	.000*
Fakülte	0.986	7.02	15.00	792.00	.000*
Cinsiyet*Fakülte	0.947	1.04	15.00	792.00	.406

* $p < .001$

Tablo 2’de görüldüğü gibi FYNÖ’nün üç alt boyutunun puanları üzerinde yapılan MANOVA sonuçları, cinsiyet [Wilks Lambda (λ) = 0.931; $F(3, 287) = 7.11, p < .001$] ve fakülte [Wilks Lambda (λ) = 0.986; $F(15, 792) = 7.02, p < .001$] değişkenleri bakımlarından anlamlı farklılık göstermektedir. Ancak cinsiyet ve fakülte ortak etkisi bakımından anlamlı

bir farka rastlanamamıştır [Wilks Lambda (λ) = 0.947; $F(15, 792) = 1.04$, $p > .001$]. Hangi bağımlı değişkenin çok değişkenli anlamlılığına katkı sağladığını saptamak amacıyla ANOVA yapılmıştır. Sonuçlar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Cinsiyet ve Fakülte Değişkenlerine Göre Katılımcıların FYNÖ'nün Alt Boyut Puanlarının ANOVA Sonuçları

Varyansın Kaynağı	FYNÖ***	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Fark
Cinsiyet	FM	0.368	1	0.368	1.05	.300	--
	ÖEM	13.924	1	13.924	25.21	.000*	Kadın – Erkek
	SOÖİM	1.384	1	1.384	2.36	.120	--
Fakülte**	FM	17.867	5	3.573	12.15	.000*	OF -- Diğerleri EF -- FF, SYO, İİBF FF -- OF, EF
	ÖEM	37.253	5	7.451	15.44	.000*	SYO -- OF, EF İİBF – OF, EF GSF -- OF
	SOÖİM	23.475	5	4.695	9.02	.000*	İİBF – OF, EF, FF OF -- SYO İİBF -- SYO

* $p < .001$

**[Edebiyat-EF; Fen-FF; İktisadi ve İdari Bilimler-İİBF; Orman-OF; Güzel Sanatlar-GSF; Sağlık Yüksek Okulu-SYO]

***[Fakülte Yaşamının Niteliği Ölçeği-FYNÖ; Fakülteden Memnuniyet-FM; Öğretim Elemanlarından Memnuniyet-ÖEM; Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet-SOÖİM]

Tablo 3'te görüldüğü gibi 'cinsiyet' bakımından FYNÖ'nün 'Öğretim Elemanlarından Memnuniyet-ÖEM' alt boyutunda öğrenci görüşleri anlamlı biçimde farklılaşmaktadır (ÖEM; $F(1, 306) = 25.21$; $p < .001$). Buna göre kız öğrenciler ($\bar{X}=3.69$), erkek öğrenciler göre ($\bar{X}=3.25$) öğretim elemanlarından daha fazla memnundur. Ancak FYNÖ'nün 'Fakülteden Memnuniyet-FM' (FM; $F(1, 306) = 1.05$; $p > .001$) ve 'Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet-SOÖİLM), (SOÖİLM; $F(1, 306) = 2.36$; $p > .001$) alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Tabloda 'fakülte' değişkeni bakımından FYNÖ'nün her üç alt boyutunda öğrenci görüşlerinin anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür; (FM; $F(5, 302) = 12.15$; $p < .001$); (ÖEM; $F(5, 302) = 15.44$; $p < .001$); (SOÖİLM; $F(5, 302) = 9.02$; $p < .001$). FYNÖ'nün her üç alt boyutunda ortaya çıkan farkların hangi gruplar arasında olduğunu saptamak üzere Scheffe testinden yararlanılmıştır. Buna göre Orman Fakültesi

öğrencilerinin ($\bar{X}=3.74$) kendi fakültelerinden memnuniyet düzeyleri, diğer tüm fakülte öğrencilerine göre daha yüksektir. Öğretim elemanlarından memnuniyet düzeyleri bakımından yapılan karşılaştırmalarda Edebiyat Fakültesi ($\bar{X}=3.90$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=3.31$) ve İİBF ($\bar{X}=3.28$) öğrencilerinin, SYO ($\bar{X}=2.93$) öğrencilerine göre kendi fakültelerinden daha fazla memnun oldukları anlaşılmaktadır. Diğer yandan İİBF ($\bar{X}=2.69$) öğrencilerinin, Edebiyat Fakültesi ($\bar{X}=3.27$), Fen Fakültesi ($\bar{X}=3.24$) ve Orman Fakültesi ($\bar{X}=3.57$) öğrencilerine göre sınıf ortamı ve öğrenci ilişkilerinden daha az memnun oldukları saptanmıştır.

Tartışma

Üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının incelendiği bu araştırmada iki soruya yanıt aranmıştır. Araştırmada öncelikle katılımcıların okul yaşamı niteliği algılarının, cinsiyet ve öğrenim görülen fakülte değişkenlerine göre ne düzeyde olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Analiz sonuçları kız ve erkek katılımcıların öğrenim görmekte oldukları fakültelerden *orta düzeyde* memnun olduklarını göstermektedir. Bu bulgu, benzer araştırma bulguları ile uyumludur. Örneğin, üniversite öğrencilerinin yaşam niteliğine ilişkin algılarını, demokratik yaşam kültürü değişkeni bakımından inceleyen Doğanay ve Sarı (2006), katılımcıların üniversitedeki yaşam niteliğini *orta* ve alt düzeyde algıladıklarını saptamışlardır. Bilgiç ve Sarı (2010) da ilköğretim öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmalarında, öğrencilerin okul yaşamının niteliği algılarının *orta düzeyde* gerçekleştiğini rapor etmişlerdir. Sarı, Ötünç ve Erceylan'ın (2007) araştırmasında da bu bulgulara paralel bir biçimde, öğrencilerin okul yaşamı niteliği algılarının *orta düzeyde* gerçekleştiği görülmüştür. Bir bütün olarak değerlendirildiğinde ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin okul yaşam niteliği algılarının orta düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. Araştırmalar okul yaşam niteliği algısının düşük öğrencilerin, okula devamsızlık, okul terkleri ya da okul içerisinde çeşitli türde olumsuz içerikli davranışlar sergilediklerini ortaya koymaktadır (Ainley, 1991). Buna karşın okul doyum düzeyi yüksek öğrencilerin okula bağlılıklarının yüksek olduğu ve öğrenmeye karşı görece daha yüksek bir güdülenme içerisinde oldukları belirtilmektedir (Goodenow ve Gady, 1992; Keys ve Fernandes, 1993). Sıralanan bu nedenlere dayalı olarak, mevcut araştırma kapsamında öğrencilerinin okul yaşamı niteliğinin orta düzeyde gerçekleşmiş olması, onların öğrenim gördükleri okula, çok güçlü bir şekilde bağlı olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada katılımcıların okul yaşamı niteliği algılarının cinsiyete göre anlamlı şekilde fark gösterdiği görülmüştür. Bulgular, kız öğrencilerin okul yaşamı niteliği algılarının erkek öğrencilere göre anlamlı şekilde yüksek olduğuna işaret etmektedir. Okul yaşamı niteliği algısını cinsiyete göre inceleyen alanyazın taramalarında, çelişkili bulgular ile karşılaşmıştır. Örneğin Bilgiç ve Sarı'nın (2010) araştırmasında, okul yaşamı kalitesi algısının cinsiyete göre fark göstermediği saptanmıştır. Oysa başka çalışmalarda kız öğrencilerin okul yaşamı niteliği algılarının erkek öğrencilere oranlara daha yüksek olduğu rapor edilmiştir (Batten ve Girling-Butcher, 1981; Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz, 2007; Verkuyten ve Thijs, 2002). Yine Sarı vd.'nin (2007) araştırmasında kız öğrencilerin 'öğrenci-öğrenci iletişimi', 'okul yönetimi', 'sosyal etkinlikler' ve 'statü' alt boyut puanlarının erkek öğrencilere göre yüksek çıktığı saptanmıştır. Mevcut araştırma ve daha önceki araştırma bulguları bir bütün olarak değerlendirildiğinde kız öğrencilerin okul yaşam niteliği algılarının, erkek öğrencilere göre görece daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu genel sonuç, benzer araştırma sonuçları ile uyumludur. Örneğin Zieman ve Benson (1981) okuldan kaçma eğilimi olan öğrenciler üzerinde yürüttükleri araştırmalarında kız öğrencilerin okula bağlılık düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğunu saptamışlardır. Kız öğrencilerin okul yaşam niteliği algılarının, erkek öğrencilere göre yüksek olması, onların okul kurallarını daha fazla benimsemeleri sonucunu doğurabilir. Gerçekleştirdikleri çalışmalarında Kuş ve Karatekin (2009) bu önermeyi doğrulayacak nitelikte bulgular elde etmişlerdir.

Araştırmada katılımcıların okul yaşamı niteliği algılarının fakültelere göre fark gösterip göstermediği de incelenmiştir. Bulgular, katılımcıların okul yaşamı niteliği algısının FYNÖ'nün tüm alt boyutlarında fakültelere göre farklılaştığını göstermiştir. Bu konuda Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz'ın (2007) araştırma bulguları farklı sonuçlar üretmiştir. Anılan çalışmada FYNÖ'nün 'Sınıf Ortamı ve Öğrenci İlişkilerinden Memnuniyet' alt boyutunda fakültelere göre anlamlı fark saptanmış, ancak ölçeğin diğer alt boyutlarında fark gözlenmemiştir. Diğer taraftan Doğanay ve Sarı'nın (2006) araştırmasında fakültelere göre öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin görüşlerinin farklılaştığı saptanmıştır. Bir bütün olarak ele alındığında, aynı üniversite çatısı altında da olsalar üniversite öğrencilerinin fakülte yaşamının niteliği algılarının farklılaştığı görülmektedir. Bunun muhtemel nedenlerinden biri söz konusu fakültelerdeki örgütsel kültür olabilir. Örgütsel kültürün, örgüt üyelerinin doyumları üzerindeki etkisi üzerine odaklanan çalışmalar, örgüt kültürü farklılıklarının, örgüt üyelerinin doyumları üzerinde etki gösterdiğini ortaya çıkartmıştır (İşcan ve

Timuroğlu, 2007). Benzer şekilde örgüt kültürünün, örgüt üyelerinin örgüte bağlılıkları üzerinde de etki gösterdiği saptanmıştır (Demir ve Öztürk, 2011).

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada ulaşılan genel sonuçları şu şekilde sıralamak mümkündür; Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan; (i) öğrencilerin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin algıları orta düzeydedir, (ii) öğrencilerin okul yaşamının niteliğine ilişkin algıları, cinsiyet ve fakülte değişkenlerine göre fark göstermektedir, (iii) kız öğrenciler, FYNÖ'nün her üç alt boyunda erkek öğrencilerden daha yüksek puan almıştır ve (iv) Orman Fakültesi öğrencileri, diğer fakültelerde öğrenim gören öğrencilere göre okul yaşamının niteliğini daha olumlu algılamaktadır.

Yapılan bir araştırmada yeni kurulan ve gelişme süreci içerisinde olan üniversitelerde öğrenci yaşam niteliğinin görece düşük olduğu da ifade edilmiştir (Audin ve Davy, 2003). Bunun muhtemel nedeni, bu üniversitelerin, nitelikli eğitim ve öğretim uygulamalarını sunmalarına olanak sağlayacak fiziksel alt-yapı ve nitelikli insan kaynağından yoksun olmaları olabilir. Bu nedenle bu üniversitelere yönelik devlet desteğinin artırılması, öğretim üyesi yetiştirme programlarının geliştirilmesi, alt-yapı koşullarının iyileştirilmesi ve yeni üniversite açılmasında akreditasyona gidilmesi ve böylece açılması planlanan yeni yükseköğretim kurumların uluslararası ve ulusal ölçütlerde akredite edilmeleri sağlanabilir. Böylece kurumsal kapasitesi güçlü üniversitelerin kurulması mümkün olabilir ve bunun bir sonucu olarak üniversite öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algıları olumlu yönde geliştirilebilir.

Kaynaklar/References

- Ainley, J. (1991). High school factors that influence students to remain in school. *Journal of Educational Research* 85, 69-80.
- Aksu, A. (1994). *Okul müdürlerinin etkililiği ve okul iklimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Arastaman, G. (2006). *Ankara ili lise birinci sınıf öğrencilerinin okula bağlılık durumlarına ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Audin, K., & Davy, J. (2003). University quality of life and learning (UNIQoLL): an approach to student well-being, satisfaction and institutional change. *Journal of Further and High Education*, 27(4), 365-382.

- Baker, J. A. (1998). The social context of school satisfaction among urban, low-income, African-American students. *Social Psychology Quarterly*, 13(1), 25-44.
- Balcı, A. (1993). *Etkili okul: Kuram, uygulama ve araştırma*. Ankara: Pegem A.
- Baron, R. A., & Byrne, D. (1987). *Social psychology: Understanding human interaction* (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon Inc.
- Batten, M., & Girling-Buthcer, S. (1981). *Perceptions of quality of school life: A case study of schools and students*. Victoria: ACER Limited.
- Bilgiç, S. ve Sarı, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi alguları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(17), 1-19.
- Bossert, S. T., Dwyer, D. C., Rowan, B., & Lee, G. V. (1982). The instructional management role of the principal. *Educational Administration Quarterly*, 18, 34-64.
- Coleman, J. S. (1966). *Equality of educational opportunity*. Washington D.C: US Department of Health, Education and Welfare, US Government Printing Office.
- Çokluk-Bökeoğlu, Ö. ve Yılmaz, K. (2007). Üniversite öğrencilerinin fakülte yaşamının niteliğine ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(2), 179-204.
- Çubukçu, Z. ve Girmen, P. (2006). Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 121-136.
- Demir, C. ve Öztürk, U. C. (2011). Örgüt kültürünün örgütsel bağlılık üzerine etkisi: bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 17-41.
- Doğanay, A. ve Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi: Çukurova Üniversitesi örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 107-128.
- Dubin, R., Champoux J. E., & Porter, L. W. (1975). Central life interests and organizational commitment of blue-collar and clerical workers. *Administrative Science Quarterly*, 20, 411-421.
- Edmonds, R. (1979). Effective schools for the urban poor. *Educational Leadership*, 37, 15-24.
- Epstein, J. L., & McPartland, J. M. (1976a). *Classroom organization and the quality of school life*. Maryland: Center for Social Organization of Schools.
- Epstein, J. L., & McPartland, J. M. (1976b). The concept and measurement of the quality of school life. *American Educational Research Journal*, 13(1), 15-30.
- Firestone, W. A., Rosenblum, S., & Webb, A. (1987). *Building commitment among students and teachers: an exploratory study of ten urban high schools*. <http://www.eric.ed.gov/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED303535> adresinden 23.12.2011 tarihinde indirilmiştir.
- Friedenberg, E. Z. (1965). *Coming of age in America: Growth and acquiescence*. New York: Rondon House.

- Grodem, A. S. (2009). The impact of poverty and immigrant background on children's school satisfaction: Evidence from Norway. *International Journal of Social Welfare*, 18, 193-201.
- Illich, I. (1971). *Deschooling society*. London: Calder and Boyars..
- İşcan, Ö. F. ve Timuroğlu, K. (2007). Örgüt kültürünün iş tatmini üzerindeki etkisi ve bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 119-135.
- Karatzias, A., Athanasiou, V. P., Power, K. G., & Swanson, V. (2001). Quality of school life: a cross-cultural study of Greek and Scottish secondary pupils. *European Journal of Education*, 36(1), 91-105.
- Karatzias, A., Power, K. G., Flemming, J., Lennan, F., & Swanson, V. (2002). The role of demographics, personality variables, and school stress on predicting school satisfaction/dissatisfaction: Review of the literature and research findings. *Educational Psychology*, 22(1), 33-50.
- Keys, W., & Fernandes, C. (1993). *What do students think about school? A report for the National Commission on Education*. Berkshire: National Foundation for Educational Research.
- Kozol, J. (1967). *Death at an early age: The destruction of the hearts and minds of Negro children in the Boston public schools*. Houghton: Mifflin Company.
- Kuş, Z. ve Karatekin, K. (2009). Öğrencilerin okul ortamında kurallara uygun davranma yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 183-196.
- Lang, Q. C., Wong, A. F. L., & Fraser, B. J. (2005). Teacher-student interaction and gifted students' attitudes toward chemistry in laboratory classrooms in Singapore. *Journal of Classroom Interaction*, 40(1), 18-28.
- Lunenberg, F. C., & Schmidt, L. J. (1988). *Pupil control ideology and behavior and quality of school life*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.
- Miller, A. H., Thompson, B., & Frankiewicz, R. G. (1975). *Attitudes of teacher education students toward teachers*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, Washington, D. C.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 96-109.
- Petruzzellis, L., D'Ugento, A. M., & Romanazzi, S. (2006). Student satisfaction and quality of service in Italian universities. *Managing Service Quality*, 16(4), 349-364.
- Robbins, S. P. (2003). *Essentials of organizational behavior* (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Roorda, D. L., Koomen, H. M. Y., Spilt, J. L., & Oort, F. J. (2011). The influence of affective teacher-student relationship on students' school engagement and achievement: Meta-analytic approach. *Review of Educational Research*, 81(4), 493-529.

- Ryan, S., Fleming, D., & Maina, M. (2003). Attitudes of middle school students toward their physical education teachers and classes. *Physical Educator Spring*, 60(2), 28-42.
- Salleh, M. D., Hassan, H. J., & Ai, C., H. (2008). Relationship between leadership communication practices and organizational commitment in a selected higher education institution. *Pertanica J. Soc. Sci. & Hum.* 16(1), 15-29.
- Sarı, M., Ötünç, E. ve Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 297-320.
- Silberman, C. E. (1971). *Crisis in the classroom: The remaking of American education*. New York: Vintage.
- Sosniak, L. A., & Ethington, C. A. (1988). School quality and high school seniors' attitudes towards academic coursework. *Journal of Educational Research*, 82(2), 113-119.
- Şişman, M. (1996). *Etkili okul yönetimi: İlkokullarda bir araştırma* (Yayımlanmamış araştırma raporu). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir. .
- Verkuyten, M., & Thijs, J. (2002). School satisfaction of elementary school children: The role of performance, peer relation, ethnicity and gender. *Social Indicators Research*, 59(2), 203-228.
- Wong, E., Cronin, L., Griffith, L., Irvine, E. J., & Guyatt, G. H. (2001). Problems of HRQL assessment: How much is too much? *Journal of Clinical Epidemiology*, 54, 1081-1085.
- Yılmaz, K. (2005). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 1-13.
- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2006). Fakülte yaşamının niteliği ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 201-210.
- Yılmaz, K. (2007). İlköğretim okulu 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(2), 485-490.
- Zieman, G. L., & Benson, G. P. (1981). School perceptions of truant adolescent girls. *Behavioral Disorders*, 6(4), 197-205.

İletişim/Correspondence:

Yrd. Doç. Dr. Murat Özdemir
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Çankırı
e-posta: mrtozdem@gmail.com

Received: 01/01/2012

Revision received: 26/03/2012

Approved: 02/04/2012